

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

Poslovni broj: I KŽ-140/2021-11

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Horvatovića, predsjednika vijeća te Marije Balenović i mr.sc. Marijana Bitange, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice specijalistice Marijane Barišić, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog M. B. i optužene S. C., zbog kaznenog djela iz članka 246. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19., dalje: KZ/11.) odlučujući o žalbama državnog odvjetnika, optuženog M. B. i optužene S. C., podnesenima protiv presude Županijskog suda u Karlovcu 16 K-21/2019-210 od 26. travnja 2021., u sjednici vijeća održanoj 23. lipnja 2021. u prisutnosti u javnom dijelu sjednice braniteljice optuženog M. B., odvjetnice dr.sc. L. V. i A.-M. G., branitelja optužene S. C., odvjetnika V. M. i A. K., te optužene S. C. osobno,

r i j e š i o j e

I Prihvaćaju se žalbe optuženog M. B. i optužene S. C., ukida se pobijana presuda i predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

II Uslijed odluke pod točkom I, žalba državnog odvjetnika je bespredmetna.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom Županijskog suda u Karlovcu optuženi M. B. i optužena S. C. proglašeni su krivima zbog počinjenja kaznenog djela protiv gospodarstva – zlouporabom povjerenja u gospodarskom poslovanju – označeno u članku 246. stavak 1. i 2. KZ/11. te su na temelju članka 246. stavak 2. KZ/11. osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, svaki.

1.1. Na temelju članka 54. KZ/11. optuženom M. B. uračunato je vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 13. travnja 2021. pa do 21. travnja 2021., a optuženoj S. C. od 14. travnja 2021. pa do 21. travnja 2021.

1.2. Na temelju članka 158. stavak 1. i 2. ZKP/08., banka sa imovinskopравnim zahtjevom upućena je u parnicu.

1.3. Na temelju članka 148. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/11. – Odluka Ustavnog suda, 143/12. i 145/13., 152/14., 70/17. – dalje u tekstu ZKP/08.) optuženi M. B. i optužena S. C. dužni su naknaditi troškove kaznenog postupka iz članka 145. stavka 1. i 2. točke 1.-7. ZKP/08. što će biti određeno posebnim rješenjem, sve u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude.

2. Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik zbog odluke o kazni, s prijedlogom Visokom kaznenom sudu Republike Hrvatske da pobijanu presudu preinači na način da optuženom M. B. i optuženoj S. C. izrekne kaznu zatvora u duljem trajanju.

2.1. Optuženi M. B. je podnio žalbu po braniteljicama, odvjetnicama L. V. i A.-M. G., žaleći se zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. i stavak 2. i 3. ZKP/08., zbog povrede kaznenog zakona iz članka 469. stavak 1. točka 3. ZKP/08., zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz članka 470. ZKP/08. te zbog odluke o kazni, s prijedlogom da drugostupanjski sud prihvati žalbu, ukinе prvostupanjsku presudu i vrati predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku pred potpuno izmijenjenim vijećem. Optuženi M. B. podnio je žalbu i po braniteljici T. M. Š., zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. i stavak 2. i 3. ZKP/08., zbog povrede kaznenog zakona, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. S obzirom da se žalbe optuženog M. B. podnesene po braniteljima sadržajno nadopunjavaju biti će razmatrane kao jedinstvena žalba optuženika.

2.2. Optužena S. C. podnijela je žalbu po braniteljici, odvjetnici J. B. K., pobijajući presudu zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11., stavak 2. i 3. ZKP/08., zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede kaznenog zakona, predlažući pobijanu presudu preinačiti na način da se odbije optužba protiv optužene S. C. na temelju članka 452. točka 6. ZKP/08., odnosno, osloboditi ju od optužbe na temelju članka 453. točka 1. i 2. ZKP/08., a podredno presudu ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovni postupak. Optužena S. C. podnijela je žalbu i osobno, iz čijeg sadržaja proizlazi da se žali zbog nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede prava na pravično suđenje te odluke o kazni, s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ukinе pobijanu presudu i predmet vrati na ponovno suđenje. Žalba optužene S. C. podnesena je i po braniteljima V. M. i A. K., odvjetnicima u Z., zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08., iz članka 468. stavak 2. ZKP/08. povrede kaznenog zakona iz članka 469. točka 1. i 4. u vezi s člankom 3. stavkom 1.-3. ZKP/08. i u vezi s člankom 81. KZ/11., pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz članka 470. ZKP/08., s prijedlogom pobijanu presudu ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, odnosno pobijanu presudu preinačiti i odbiti optužbu zbog nastupa zastare. S obzirom da se žalbe optužene S. C. podnesene osobno i po braniteljima sadržajno nadopunjavaju biti će razmatrane kao jedinstvena žalba optuženice.

2.3. Odgovore na žalbu državnog odvjetnika podnijeli su optuženi M. B. po braniteljicama, odvjetnicama A.-M. G. i L. V. te odvjetnici T. M. Š., kao i optužena S. C. po braniteljici, odvjetnici J. B. K. i branitelju, odvjetniku V. M., predlažući odbiti žalbu državnog odvjetnika.

3. Spis je u smislu članka 474. stavak 1. ZKP/08. dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Sjednica vijeća u javnom dijelu održana je u prisutnosti braniteljica optuženog M. B., odvjetnice dr.sc. L. V. i A.-M. G., branitelja optužene S. C., odvjetnika V. M. i A. K. te optužene osobno, a u odnosu na državnog odvjetnika i optuženog M. B. koji su uredno izvješteni, a nisu pristupili, sjednica je na temelju članka 475. stavka 4. ZKP/08. održana u njihovoj odsutnosti. Na održanoj sjednici branitelji optužene C., odvjetnici M. i K., predali su podneske s istaknutim najvažnijim dijelovima podnesenih žalbi i odgovora na žalbu.

5. Žalbe optuženog M. B. i optužene S. C. su osnovane, dok je žalba državnog odvjetnika bespredmetna.

6. S pravom optuženici u svojim žalbama tvrde da je pobijanom presudom počinjeno nekoliko vidova bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. Prije svega, ostvarenje istaknute bitne postupovne povrede optuženici opravdano nalaze u izostanku razloga o odlučnim činjenicama za donošenje osuđujuće presude, odnosno, jer su razlozi navedeni u presudi nejasni te jer postoji proturječnost između izreke i obrazloženja.

7. Naime, optuženi M. B. i optužena S. C. prvostupanjskom presudom proglašeni su krivima što su kao članovi Uprave banke, (nakon što je predsjednik Uprave banke V. T. zatražio da se trgovačkom društvu otpiše dio dospjelih kreditnih obveza donošenjem Odluke o otpisu duga trgovačkom društvu u iznosu 13.436.209,02 kune), čime su bez ikakvog valjanog osnova postupali u namjeri stjecanja znatne nepripadne materijalne dobiti tom trgovačkom društvu i to omogućili, odnosno optuženi M. B. i optužena S. C. u gospodarskom poslovanju povrijedili dužnost zaštite tuđih imovinskih interesa koja se temelji na zakonu i na taj način onome o čijim se imovinskim interesima dužni brinuti prouzročili štetu (banci), a pribavljena je znatna imovinska korist. Opisano djelo prvostupanjski sud je pravno označio kao djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., jer je utvrđen pravni kontinuitet s kaznenim djelom zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak i 71/06. – dalje: KZ/97.), kako je kvalificirano u optužnici, budući da je, kako to proizlazi iz izreke prvostupanjske presude, nastala šteta za banku, a šteta je, zaključuje prvostupanjski sud, osnovni uvjet za ostvarenje obilježja kaznenog djela iz članka 246. stavak 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11.

8. Iz činjeničnog opisa proizlazi da je u inkriminirano vrijeme (tijekom 1997. i 1998., te 24. lipnja 1999.) na snazi bio KZ/97., pa je u ovom kaznenom predmetu protiv optuženih M. B. i S. C. podignuta optužnica zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. S obzirom na to da su optuženici proglašeni krivima za kazneno djelo iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11., koji zakon nije bio na snazi u inkriminirano vrijeme, taj je zakon, s obzirom na prestanak važenja KZ/97., u smislu odredbe članka 3. stavka 3. KZ/11. bilo moguće primijeniti samo i jedino u slučaju da je prvostupanjski sud utvrdio

postojanje pravnog kontinuiteta između kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. KZ/97. i kaznenog djela iz članka 246. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11. te pod daljnjim uvjetom da je to kazneno djelo za počinitelja blaže od kaznenog djela iz članka 337. stavak 1. i 4. KZ/97.

9. Prvostupanjski sud je, u pogledu pravnog kontinuiteta, između ostalog naveo da kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti označeno u članku 337. stavak 1., 3. i 4. KZ/97. više ne postoji u KZ/11., ali da ima "svoj djelomični kazneno pravni kontinuitet" u kaznenom djelu zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavak 1. i 2. KZ/11., a koje djelo za postojanje kaznenopravne odgovornosti ima osnovni uvjet u vidu nastanka štete za onu pravnu osobu u kojoj djelo čini odgovorna osoba. U konkretnom slučaju, sud prvog stupnja potom zaključuje i presuđuje da je taj osnovni uvjet utvrđen i da je ta šteta nastala za banku otpisom navedenog kredita u iznosu 13.436.209,02 kune, a potom da se s obzirom na visinu te štete radi o ispunjavanju kvalifikatornih okolnosti i to alternativno nastankom znatne imovinske koristi ili prouzročenjem znatne imovinske štete, pa budući kazneno djelo iz članka 337. stavak 1., 3. i 4. KZ/97. više ne postoji, to je valjalo primijeniti odredbe iz članka 246. stavak 1. i 2. KZ/11.

10. Gore prezentiranim navodima prvostupanjski sud nastoji obrazložiti postojanje pravnog kontinuiteta između kaznenog djela iz članka 337. stavak 1. i 4. KZ/97. i kaznenog djela iz članka 246. stavak 1. i 2. KZ/11. kao i razlog zbog čega je postupanje optuženika kvalificirano po novom KZ/11. Međutim, opravdano žalitelji-optuženici prigovaraju iznesenim razlozima nalazeći da su oni nejasni i proturječni. Naime, time što je KZ/11. stupio na snagu 1. siječnja 2013. nije došlo do ukidanja kažnjivosti postupanja koja su bila propisana u KZ/97. Činjenica da je novi KZ/11. napustio neke nazive i koncepcijski drugačije uredio pojedina kaznena djela ne podrazumijeva i njihov nestanak iz zone kažnjivosti. Ako je zakonski opis nekog djela propisan starim KZ/97. sadržan u novom KZ/11. neovisno o nazivu kaznenog djela pod kojim se sada nalazi, tada pravni kontinuitet postoji, a to znači da su isti postupci neke osobe bili kažnjivi i po KZ/97. i po KZ/11., pa nakon toga preostaje utvrditi koji je zakon blaži za počinitelje i zašto, te to obrazložiti. Prvostupanjski sud tek je djelomično udovoljio tom zadatku, navodeći argumente za postojanje pravnog kontinuiteta i koji su, usprkos nekim manjkavostima, u suštini prihvatljivi. No, taj je sud u cijelosti propustio navesti razloge zbog kojih nalazi da je novi KZ/11. blaži za počinitelja, pri čemu navod da "kazneno djelo iz članka 337. stavak 1., 3. i 4. KZ/97. više ne postoji..." dovodi u pitanje prethodno iznesen prihvatljiv zaključak o postojanju pravnog kontinuiteta, pa je time nesumnjivo počinjena (apsolutno) bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. jer nema razloga o odlučnim činjenicama (odnosno o tome koji je zakon blaži i zašto), a izneseni su razlozi proturječni (jer ako više ne postoji kazneno djelo iz članka 337. stavak 1., 3. i 4. KZ/97. tada nema ni pravnog kontinuiteta, jer takva tvrdnja podrazumijeva da opisano ponašanje više nije kažnjivo).

10.1. Slijedom navedenog, budući da su odlučne činjenice, u smislu odredbe članka 3. stavka 2. KZ/11., one koje tvore obilježje kaznenog djela ili o kojoj ovisi primjena kaznenog zakona, to je sud, u skladu s odredbom članka 459. stavka 5. ZKP/08., dužan navesti razloge kojima se vodi pri rješavanju pravnih pitanja, pa optuženici u žalbama s pravom tvrde da je izostankom razloga o odlučnim činjenicama u pogledu okolnosti zašto je izvršena zakonska prekvalifikacija terećenog kaznenog djela u

svjetlu blažeg kaznenog zakona, ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.

11. Nadalje, sastavnice kaznenog djela iz članka 246. KZ/11. (šteta, imovinska korist) su predviđene alternativno, a ne kumulativno. Prema sada ustaljenoj sudskoj praksi, za postojanje kaznenog djela iz članka 246. stavka 1. i stavka 2. KZ/11. ne traži se da istovremeno budu ostvarena imovinska korist i da nastupi šteta. Dovoljno je ispunjenje jedne od tih sastavnica, dakle ili pribavljanje imovinske koristi ili prouzročenje štete.

12. U činjeničnom opisu kaznenog djela koje je optuženicama stavljeno na teret navedeno je (među ostalim) da je spornom odlukom za koju nije postajo nikakav valjani osnov otpisan dio duga od 13.436.209,02 kune trgovačkom društvu, čime je tom trgovačkom društvu pribavljena imovinska korist u tom iznosu (tako je i presuđeno u izreci). No, prvostupanjski sud potom u zakonskom opisu (u izreci), navodi da su optuženici u gospodarskom poslovanju povrijedili dužnost zaštite tuđih imovinskih interesa koja se temelji na zakonu i na taj način onome o čijim se imovinskim interesima dužni brinuti prouzročili štetu, a pribavljena je imovinska korist, a što sud višekratno zaključuje i u obrazloženju, kako pri utvrđivanju da su ostvarena obilježja kaznenog djela iz članka 246. KZ/11., tako i pri ocjeni postoji li pravni kontinuitet između kaznenog djela iz članka 337. stavak 1. i 4. KZ/97. i kaznenog djela iz članka 246. KZ/11. navodeći: "... Na opisani način je prouzročena šteta, a TD pribavljena je u navedenom iznosu znatna imovinska korist. Time su I i II optuženi ostvarili sva objektivna obilježja presuđenog kaznenog djela."

13. S obzirom na izloženo, prema ocjeni Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske ovakva izreka pobijane presude je proturječna sama sebi kao i razlozima presude čime je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08, a na što s pravom upiru žalitelji. Nadalje, kada prvostupanjski sud širi optužbu i na nastanak štete banci, koja optuženicama činjeničnim opisom nije niti stavljena na teret, prekoračio je optužbu u smislu članka 449. stavak 1. ZKP/08. počinivši time i bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 9. ZKP/08., koja je sadržajno obuhvaćena žalbom. Naime, osim što šteta nije obuhvaćena optužnicom, iz sadržaja spisa proizlazi da banka, u ovom kaznenom postupku nije niti sudjelovala kao oštećenik s pravima koja bi joj po članku 51. ZKP/08. pripadala kao oštećeniku (nije pozivana niti u tijeku prethodnog postupka na dokazna ročišta, niti u ovom kaznenom postupku na rasprave, nije postavila valjani imovinsko pravni zahtjev, jer uz podnesak koji se nalazi u spisu iz prethodnog postupka ne prileži nikakvo ovlaštenje ili punomoć osobe koja je poslala podnesak, a niti se radi o podnesku zakonskog zastupnika banke, niti je mogla upozoravati na činjenice i predlagati dokaze, niti joj je dostavljena pobijana presuda, iako je upućena u parnicu, bez naznake visine štete, unatoč tome što sud u pobijanoj presudi konstatira da je oštećena za iznos od 13.436.209,02 kuna), a na što se samo sadržajno upire u žalbenim navodima.

13.1. Dakle, kako su ostvarene po optuženicama istaknute bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 9. i 11. ZKP/08., to je prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti iz žalbene osnove počinjenih apsolutno bitnih povreda.

14. Optuženici u svojim žalbama tvrde da im je na raspravi povrijeđeno pravo na obranu, ističući pri tom prvenstveno povredu prava na jednakost oružja i povredu prava na pravično suđenje. Obrazlažući ove povrede optuženici navode da je prvostupanjski sud odbio sve dokazne prijedloge obrane, da je, unatoč protivljenju obrane, na raspravi pročitao iskaze ispitanih svjedoka i vještaka, konstatirao da je pročitao dokumentaciju, iako ju stvarno nije čitao, da je razdvojen postupak i time narušeno njihovo pravo kao suoptuženika, a što je imalo utjecaja na nepristrano vođenje postupka i utvrđivanje činjeničnog stanja, da je u raspravnom vijeću sudjelovala porotnica kojoj je istekao mandat, a kada je zamijenjena novim porotnikom, koji je otklonjen zbog očite pristranosti, da bi potom novi porotnik došao na raspravu koja nije počela iznova, niti je "novo raspravno vijeće" bilo upoznato sa dotadašnjim tijekom postupka, a niti sa sadržajem dokumentacije koja se kao dokaz "čitala", a niti sa "pročitanim iskazima svjedoka", da je sva dokumentacija koju je predala optužena kao dokaz svoje obrane odbijena kao nevažan dokazni prijedlog, a predloženi svjedoci obrane da su odbijeni kao odugovlačeći dokazi, da sud za iste odluke nije naveo valjane razloge u obrazloženju, da je sud na selektivan način ocjenjivao iskaze svjedoka na temelju kojih je donesena osuđujuća presuda, iako su svjedoci u tijeku postupka iznosili različite iskaze, da je povrijeđeno i načelo neposrednosti, da im je nezakonito određen pritvor, da sud u pogledu iznošenja obrane optuženog M. B., koji je rekao da ostaje kod obrane dane u istrazi, nije postupio u smislu članka 411. stavak 3. ZKP/08. i konstatirao kada je to optuženik ispitan i ima li odstupanja, a niti je pročitao njegovu obranu iz ranijeg postupka, a u obrazloženju presude da se pozivao na istu, da je u tijeku rasprave povrijeđena i odredba članka 7. stavak 1. ZKP/08. koja propisuje da se sa svakim optuženikom mora postupati čovječno i poštivati njegovo dostojanstvo, a što je sve rezultiralo na povredu prava obrane, zbog čega je zatražen otklon od suđenja predsjednika vijeća.

14.1. U kontekstu navedenih žalbenih tvrdnji oboje optuženika koji smatraju da postupak gledajući u cjelini nije bio pravičan te da je na taj način došlo do povrede onog prava koje je sastavnica prava na pravično suđenje iz članka 29. stavak 1. i 2. alineja 6. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 08/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01, 76/10., 85/10. i 05/14. -dalje Ustav) i članka 6. stavak 1. i 3. točka d Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine, Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99., 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10. i 13/17. - dalje Konvencija), a čime da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 2. ZKP/08., jer postupci suda u svojoj ukupnosti predstavljaju grubo kršenje pravičnog suđenja, dok pojedini postupci suda u svojim segmentima predstavljaju i druge (zasebne) bitne povrede iz članka 468. stavak 3. i članka 468. stavak 1. točka.11. ZKP/08., optuženici su stava da se sve tri žalbene osnove međusobno susreću i nadopunjuju.

15. No, suprotno mišljenju oboje optuženika, u pogledu bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08., Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, kao sud drugog stupnja, nalazi da odbijanjem dokaznih prijedloga od strane prvostupanjskog suda nisu počinjeni po optuženicima navedeni vidovi te citirane bitne povrede.

15.1. Naime, ne odgovara istini da je prvostupanjski sud odbio sve dokazne prijedloge obrane, jer to tako ne proizlazi iz stanja spisa. U konkretnom slučaju provedeno je više rasprava, pa je u tom smislu i predložene dokaze obrane trebalo

cijeniti kroz cijeli postupak i prije razdvajanja istog, a ne samo razmatranjem odluka na jednom raspravnom ročištu. Tako iz podataka u spisu proizlazi da su neki dokazi obrane od strane prvostupanjskog suda prihvaćeni (na raspravi od 6. srpnja 2020. prihvaćen prijedlog optuženog M. B. da se pribave originalni zapisnici banke sa 163. sjednice Uprave, na raspravi od 13. srpnja 2020. pročitana je materijalna dokumentacija i prihvaćen prijedlog obrane da se provede dopunsko financijsko vještačenje, te ispituju vještaci J. i A., na raspravi od 17. srpnja 2020. ispitani su svjedoci, pročitana dokumentacija, s kojim dokazima se složila i obrana svih optuženih, na raspravi od 24. rujna 2020. prihvaćen prijedlog obrane da se provede novo financijsko vještačenje, na raspravama 9. i 20. listopada, te 8. prosinca 2020. neposredno su ispitivani svjedoci po prijedlogu obrane, a na raspravi od 22. siječnja 2021. neposredno je ispitani vještak J.), dok su zaista na raspravama od 16. i 21. travnja 2021. predloženi dokazi obrane odbijeni, uz obrazloženje da se već provedeni dokazi ispitivanja svjedoka i vještaka neće ponovno provoditi, jer su provedeni pred istim predsjednikom vijeća i u prisutnosti stranaka. U pogledu čitanja dokumentacije kao dokaza, iz raspravnog zapisnika od 16. travnja 2021. proizlazi da je izvršen u uvid u istu i da je ista pročitana, što je po stajalištu ovog drugostupanjskog suda sukladno članku 431. stavak 1. točka 7. i 8. i člankom 329. stavak 3. ZKP/08.

15.2. Dakle, odbijanje dokaznih prijedloga obrane samo za sebe, pa i onih koji su odbijeni kao nevažni ili odugovlačeći, ne znači nužno i povredu prava na obranu, a time i prava na pravično suđenje, bez pomnog razmatranja načina na koji je vođen cjelokupan postupak i načina na koji je prvostupanjski sud ocijenio izvedeni dokazni materijal. Stoga, u ovom konkretnom postupku, nema govora o povredi prava na obranu koja bi bila ostvarena odbijanjem dokaznih prijedloga obrane, jer sud nije dužan provesti sve dokaze koje stranke predlože, već samo one koji su, kako to jasno proizlazi iz odredbe članka 418. stavka 1. i članka 421. stavka 1. ZKP/08., važni za pravilno presuđenje, a niti je zbog toga povrijeđeno pravo optuženika na obrazloženu sudsku odluku kao sastavnicu prava na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske i člankom 6. stavkom 1. Konvencije, niti je ostvarena žalbom istaknuta povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08., jer je sud u obrazloženju iznio razloge za takvu odluku. No, da li je odbijanje nekih dokaznih prijedloga obrane imalo utjecaja u odnosu na žalbenu osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, o tome će biti riječi u nastavku, u pogledu te žalbene osnove.

15.3. Također nisu u pravu žalitelji niti kada navode da je postupanjem prvostupanjskog suda za vrijeme vođenja rasprave, koja je trajala do kasnih popodnevnih sati, a s obzirom na zdravstveno stanje oboje optuženika, počinjena povreda iz članka 468. stavka 2. i 3. ZKP/08. Iz raspravnih zapisnika proizlazi da je prvostupanjski sud osigurao medicinsku pomoć i prisutnost liječnika, te je sukladno njihovim mišljenjima, nakon pregleda i pružene medicinske pomoći sud određivao dinamiku rasprave, a na koji način njihovo zdravstveno stanje nije bilo ugroženo, pa nema niti povrede iz članka 7. stavka 1. ZKP/08. U odnosu na prigovore o povredi prava oboje optuženika vezanoj uz prethodno citirani članak, zbog određivanja istražnog zatvora, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske o tome je odlučivao rješenjima broj II KŽ-128/2021. od 22. travnja 2021. i II KŽ-149/2021. od 17. svibnja 2021., kojima su ukinuta rješenja prvostupanjskog suda, a optuženicima potom ukinut istražni zatvor, to isti prigovori vezani za istražni zatvor ne mogu ponovno biti

predmet odlučivanja i u povodu žalbe na presudu, jer je o njima pravomoćno odlučeno.

15.4. Isto tako, a u odnosu na žalbene navode optuženika u pogledu obrane M. B. na raspravi (16. travnja 2021.) sud je doista konstatirao da se brani kao u istrazi, te pritom doista nije pročitao njegovu obranu iz istrage, niti mu je ista predložena, ali je optuženik na raspravi (21. travnja 2021.) ponovno iznosio obranu (list 16. i 17. raspravnog zapisnika), te iskazivao okolnosno o svemu što je vezano uz sadržaj optužbe, s osvrtnom i na obranu optužene S. C. te nije bilo pitanja i primjedbi na njegovu obranu, a iz čega proizlazi da je vijeće bilo upoznato sa cjelovitom obranom, zbog čega nije ostvarena bitna povreda iz članka 468. stavak 3. ZKP/08. Što se tiče prigovora o sudjelovanju porotnice kojoj je istekao mandat kao člana vijeća, tu nema nikakve povrede, jer je u članku 118. stavak 3. Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 126/19. i 130/20.) propisano da porotnici kojima istekne rok na koji su imenovani, nastavljaju obnašati dužnost do imenovanja novog suca porotnika. Nadalje, netočni su navodi obrane da nakon izmjene člana vijeća rasprava nije išla iznova, budući da suprotno proizlazi iz raspravnog zapisnika od 16. travnja 2021. (list 3 zapisnika) gdje je sud konstatirao: "Zbog izmjena članova vijeća - suca porotnika, rasprava počinje iz početka", pa niti na taj način nije ostvarena prethodno citirana relativno bitna povreda.

15.5. Što se tiče odluke suda da rješenjem od 24. ožujka 2021. razdvoji postupak protiv optuženog M. B. i optužene S. C., od postupka protiv dotadašnjih suoptuženika D. S. i Z. P., te u vezi s tim istaknutih prigovora obrane o povredi načela nepristranosti u postupanju suda prema optuženicima na raspravama, a u pogledu primjene članka 11. stavka 3. ZKP/08. (tzv. uskrate prava na određenu radnju zbog zloupotrebe prava u kaznenom postupku), Visoki kazneni sud Republike Hrvatske smatra da prvostupanjski sud nije ostvario "ni bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.", a niti bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 3. ZKP/08., pa se u odnosu na te žalbene navode, žalitelji upućuju na stajališta i iznesene razloge u rješenjima ovog suda broj I KŽ-141/21. i I KŽ-142/21. od 8. lipnja 2021., kojima su odbijene žalbe obrane i potvrđena rješenja prvostupanjskog suda, pa se niti o tim prigovorima, kao i u odnosu na prigovora o istražnom zatvoru, ne može ponovno odlučivati u povodu žalbe na presudu. No, je li način izvođenja dokaza, kao rezultat primjene citirane odredbe (pogotovo kada je u pitanju odbijanje prijedloga za dopunsko knjigovodstveno-financijsko vještačenje, odnosno novo bankarsko vještačenje) imalo utjecaja na pravilnost utvrđenja činjeničnog stanja, o tome će više biti riječi u okviru te žalbene osnove na koju ukazuju oboje optuženika u svojim žalbama.

15.6. Dakle, na prethodno opisani način, kao pod točkama 15.-15.5. ove odluke, optuženicima nisu povrijeđena prava obrane zajamčena u članku 29. stavak 1. i 2. alineja 6. Ustava i članku 6. stavak 1. i 3. točka d Konvencije, a time niti pravo na pravično suđenje, niti su ostvarene bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. i 3. ZKP/08.

16. U biti, kroz sve prethodno istaknute žalbene navode (opisane u točki 15. ove odluke) optuženici nastoje dovesti u sumnju ispravnost činjeničnih utvrđenja suda prvog stupnja, jer se sugerira da su iskazi svjedoka, vještaka te dokumentacija u

pobijanoj presudi na selektivan način ocjenjivani te da je zbog odbijanja dokaznih prijedloga obrane činjenično stanje nepotpuno i pogrešno utvrđeno.

17. Upravo zbog prigovora optuženika izloženih pod točkom 15. u skladu s odredbom članka 487. stavka 4. ZKP/08., potrebno se u nastavku ove odluke osvrnuti i na tu žalbenu osnovu.

17.1. Razmatrajući činjenični opis inkriminacije kako ga je formulirala optužba, razvidno je da se sukus kaznenopravno odlučnog djelovanja optuženika nalazi u donošenju Odluke o otpisu dijela kredita. Naime, optuženici se ne terete da su trgovačkom društvu odobravalu ranijih 5 kredita, nego se to tek uvodno spominje, uz naznaku, da pritom ti krediti nisu adekvatno osigurani.

17.2. Dakle, da bi se utvrdilo, jesu li optuženici počinili inkriminirano djelo, bilo je neophodno utvrditi da li bi banka, bez donošenja Odluke o otpisu dijela duga, mogla od trgovačkog društva naplatiti čitav iznos odobrenih kredita ili iznos koji je značajno veći od onog koji su uspjeli naplatiti odlukom o otpisu.

17.3. Nastavno na prethodno, da bi se te odlučne činjenice utvrdile, trebalo je na adekvatan način provjeriti financijsko stanje trgovačkog društva u trenutku donošenja sporne Odluke, pri čemu bi izvjesno u tome pomogla i provjera da li je banka u isto vrijeme trgovačkom društvu također otpisala dio potraživanja. Nadalje, potrebno je utvrditi o kakvim se točno sredstvima osiguranja otplate kredita radilo (identificirati mjenice i akceptne naloge i provjeriti njihovu naplativost tempore criminis), a posebice odrediti koliku je stvarnu vrijednost imao zalag nad industrijskim strojevima, s obzirom na notornu činjenicu da pokretne protekom vremena gube na vrijednosti.

17.4. Naime, za opstojnost inkriminacije bitno je utvrditi jesu li optuženici Odluku o otpisu dijela duga iz ranije odobrenih kredita donijeli iako je postojala realna mogućnost da banka prisilnim putem ili aktivacijom instrumenata osiguranja plaćanja naplati čitavo dugovanje ili barem više od iznosa koji je otpisan. Ovo posebno, kada se ima u vidu, da otpisivanje pojedinih kredita ili reprogramiranje postojećih ne znači automatski da se postupa isključivo s ciljem da se dužniku time pribavi protupravna korist (i istodobno postupa na štetu banke), neovisno o tome kolika visina kredita je u pitanju. Notorno je da je u situaciji kada je naplata cjelokupnog duga neizgledna ili visoko rizična vjerovnik, pa dakle i banka, slobodan odlučiti da naplati odmah barem dio duga, poglavito ako bi odugovlačenje s odlukom ili pribjegavanje drugom načinu naplate bilo neizvjesnog rezultata.

18. Što se tiče prigovora da je nastupila zastara kaznenog progona, treba reći da rok zastarijevanja počinje teći od datuma počinjenja djela, a taj datum u činjeničnom opisu optužnice određuje državni odvjetnik, a ne sud. Kako je prema koncepciji optužnice djelo počinjeno 24. lipnja 1999., jasno je da se početak roka zastare računa od tog dana, pri čemu treba imati u vidu da se sukladno članku 81. stavak 3. KZ/11. taj rok produljuje za 2 godine, ako je prije proteka redovnog roka zastare donesena prvostupanjska presuda, a što je ovdje bio slučaj.

19. Prilikom ponovnog odlučivanja, prvostupanjski će sud otkloniti nedostatke na koje je upozoren ovim rješenjem, te utvrditi sve činjenice koje su odlučne za zaključak o počinjenju kaznenog djela i krivnji optuženika, odnosno utvrditi sve pravno relevantne

činjenice za donošenje drugačije odluke, a nakon čega će donijeti novu odluku koju će valjano obrazložiti u svim njezinim dijelovima, u skladu s člankom 459. stavak 4., 5. i 6. ZKP/08.

20. Iz svih iznijetih razloga, riješeno je kao u izreci na temelju članka 483. stavak 1. ZKP/08.

Zagreb, 23.lipnja 2021.

Predsjednik vijeća:
Željko Horvatić, v.r.